

du générale en chef Bonaparte, redigé par un des professeurs du prutonée. Avec Figures, plans et vues loyers sur les Lieux. Τόμ. Α' A Londres 1800 σ... 318

(7) E. LEGRAND: Recueil... σ. 296, στίχ. 6.

(8) Νεοελληνικά 'Ανάλεκτα περιοδικῶς ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσού» Τόμ. Α', φυλλάδιο Β', σ. 76 — E. LEGRAND: Recueil... σ. 166 στίχ. 8—5.

(9) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή γλωσσικῆς ὕλης... σ. 129. Ρ.

(10) Τόμ. ΙΓ' (1862—1862) σ. 340.

(11) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 88.

(12) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 133.

(13) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 81.

(14) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 105.

(15) E. Legrand. Recueil. σ. 290, στίχ. 1, 5—6.

(16) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα «Παρνασσού» Τόμ. Α', φυλλάδιο Β', σ. 75.

(17) E. Legrand Recueil σ. 86, στίχ. 1—2.

(18) E. Legrand, Recueil σ. 248, στίχ. 3—4.

(19) Recueil σ. 220, στίχ. 5.

(20) E. Legrand. Recueil σ. 18 στίχοι 85—88.

(21) E. Legrand. Recueil σ. 304, στίχ. 13.

(22) Τραγούδια τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Ζήλου. Στὸ «Νουμᾶ» ἄρ. 127, σ. 5, ἄρ. 19.

(23) Ν. Γ. Πολίτης, στὰ «Νεοελληνικά ἀνάλεκτα Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 125 καὶ 126. §

(24) E. Legrand. Recueil σ. 68, ἄρ. 43.

(25) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 59.

(26) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 67.

(27) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 102.

(28) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 133.

(29) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 191.

(30) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 192.

(31) Π. Παπαζαφειροπούλου: Περισυναγωγή σ. 201.

(32) Π. Φέρμπος στὰ «Νεοελληνικά ἀνάλεκτα Παρνασσού» τόμ. Α', φυλ. Β' σ. 95.

(33) Π. Φέρμπος στὸ ἴδιο βιβλίο, σ. 115.

(34) Τ. Ἀμπελᾶς στὸ ἴδιο βιβλίο, σ. 123, ἄρ. 73.

(35) Τραγούδια τοῦ Ὀλύμπου ἀπὸ τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Ζήλου, στὸ «Νουμᾶ», ἄρ. 126, σ. 9, ἄρ. 13, στίχοι 4. Δὲς καὶ τοὺς στίχους 5 καὶ 7.

(36) Νίκος Βέης στὸν «Ἀκρίτα», τόμ. Α', σ. 58.

(37) Σίμος Μενάρδος στὸν «Ἀκρίτα», τόμ. Α', σ.

(38) Παραδόσεις, μέρος Α', σ. 416.

## ΥΣΤΕΡΟΛΟΓΟΣ

Διορθώνοντας τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια θυμήθηκα καὶ ἄλλα παραδείγματα νὰ ὑποστηρίζουν τὰ ὅσα λέω παραπάνω. Λόου χάρι γιὰ τὸ ποῦ ἔρχεται δὲς τοὺς στίχους τοῦ τραγουδιοῦ 65 τῆς συλλογῆς τοῦ

φίλου μου κ. Δ. Ζήλου ποῦ δημοσιεύεται στὸ «Νουμᾶ».

Παπαδιά μὴ πῖνς ρακὶ  
νὰ δ παπᾶς ποῦ ἔρχεται.

Γιὰ τὸ ποῦ εἶσαι ἔχουμε κ' ἓνα δημοτικὸ τραγουδι τῆς Ἠπείρου δημοσιευμένο ἀπὸ τὸν κ. Γ. Ζηκίδη (Ζωγράφος Ἀγών, σ. 60 ἄρ. 6).

Ποῦ εἶσαι, Τσέλιο σύντροφε καὶ Σάθη καπετάνιε  
γλήγωρα νὰ βρεθῆς ἐδῶ, πάνω σ' αὐτὴν τὴν ὥρα.

Ὁ ἴδιος, ὁ κ. Γ. Ζηκίδης δημοσίεψε στὸ ἴδιο βιβλίο (σ. 64) ἄλλο δημοτικὸ τραγουδι Ἠπειρωτικὸ, ποῦ βρίσκεται σ' αὐτό κ' ἡ λέξη μωσχοστάφυλο.

Ἀθήναι 23. XII. 1904

N. A. B.

## ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

## Ο ΨΕΥΤΟΠΟΝΤΙΚΑΣ

Μέσα στὰλλα παιχνίδια ποῦφερα στ' ἀδερφάκια μου ἀπὸ κάπιο ταξίδι, εἴτανε καὶ μιὰ κομπή συμπατένια φάκα μένα ποντίκι μολυβένιο.

Στὴν οὐρίτσα τοῦ ποντικιοῦ ὁ μάστορας ποῦ τόχε φτιάσει, εἶχε κολλήσῃ μιὰ ροδίτσα καὶ μόλις ἐπιανες στὰ χέργια σου καὶ ἔβλεπες τὸ ποντικάκι καὶ ἔφερνε γύρους—Ἀκόμῃ γυάλινα ἀκίνητα ματάκια, μπορούσανε νὰ ξεγλάσουν καὶ ... τὸ πὶδὲ μικρὸ παιδάκι!

Μᾶρσε νὰν τὸ βλέπω τὸ νόστιμο παιχνίδι γιὰτὶ θαρρῶντας καμμιὰ φορὰ πῶς εἶμ' ἐγὼ καὶ τὸ παιδί, τόπερνα γὼ καὶ ἐπαίξα! Μὰ πάλε σὰν ἐννοιωθῶ πῶς ἤμουνα ἓνα κοτζάμι παληκάρι τάφηνα στ' ἀδερφάκια μου ποῦ μπορούσαν νὰ κουβεντιάσουνε καὶ ὅλας μαζὶ του, γιὰτὶ τέτιο εἶνε τὸ φυσικὸ τῶν μικρῶν.

Μιὰ μέρα βλέπω τὴ μάνα μου νὰ βάζει τὴ φάκα τὴν παιχνιδιάρικη σὲ μιὰν ἄκρη καὶ μετὰ νὰ πιάνει τὴ γάτα μας, ἀπὸ τὸ μαχμουρλίκι τοῦ μαγκαλιού καὶ νὰ τῆς γυρνάει τὸ μούτρο κατὰ τὸ ποντίκι!!

Εἶχε σοφιστεῖ σώνει καὶ καλά νὰ κάνει τὴ γάτα ν' ἀγριέψει, καὶ νὰ χουμίσει ν' ἀρπάξει τὸ κλεισμένο μολύβι!

Φαντάστη πῶς ἔτσι μπορεῖ νὰ ξυπνήσει τὴ γάτα μπρὸς στὴ νεκρὴ ζουγραφιά! στὸ νεκρὸ πλάσμα! Μὲ μιὰς ὅλο τὸ φτωχικὸ μου πλημύρισε ἀπὸ γέλια. Νὰ σὰς περιγράψω τὴ θέση τοῦ καθενὸς σ' ἀφτὴ τὴ σκηνὴ τὸ βλέπω περιττό, μὰ γιὰ τὴ μάνα μου μονάχα θὰ εἰπῶ ποῦ ἂν καὶ κείνη γελοῦσε γιὰ τὴν παραξενιά της, δὲν ἄφηνε δῶς καὶ τὴ γάτα τὴν κακομοῖρα, μόνη τὴν ἐσπῶρχε, τὴ σκούνταγε, τὴν ἀγρίεβε! μὰ τίποτε! ἡ γάτα στενοχωριότανε γιὰ τὰ βάσανα τοῦ ἀξαφνοῦ σχολαστικισμοῦ τῆς μάνας μου καὶ γιὰτὶ δὲ μπορούσε καὶ ἀφτὴ νὰ γελάσῃ μαζὶ μας! Καμιά φορὰ βαργέστησε καὶ ἡ μάνα καὶ τὴν ἄφηνε νὰ μαζώχτῃ κάτω ἀπὸ τὸ μαγκάλι, καὶ σὰ ν' ἀπορούσε γιὰ τὴν ἀπάθειαν τῆς ψιφίνης μας μού λέει.

—Μὰ δὲ μού λὲς, Ἀποστόλη, γιὰτὶ τώρα δὲν ἔπρεπε νὰ τ' ἀρπάξει—καταλαβαίνει καὶ ἀφτὸ τὸ ζωντανὸ ἀπὸ ψεφτιά;

—Εἶδες τ' εἶπες; Ζωντανό. Ἐ! πῶς λοιπὸν θέλησες ἓνα ζωντανό νὰ τὸ συγκινήσει ἓνα ψεφτικό πρᾶμα, ἓνα μολυβένιο ποντίκι;

Καὶ ἡ μάνα μου, ποῦ μὲ τὸ νᾶχει ζωὴ μέσα της ἐννοίωσεν τὰ λόγια μου—δηλαδὴ πειδὸν πολὺ τὸ πρᾶμα καθὼς εἶχ' ἔρθει—καὶ μαθημένη νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀλήθεια χωρὶς πολυλογίες, ἔδωκε τέλος στὸ ἐπεισόδιο τὸ σοφὸ λέγοντάς μου:

—Εἶδες τί σοῦεινε τὸ φυσικὸ μας! μπρέ! ἀφτὸ δὲ τὸ περίμενα ἀπὸ μιὰ γάτα! Μέγας, εἶσαι Θεέ μου!

Μπορεῖ νὰ σὰς φάνηκε σὰν παραμύθι—τόσο εἶναι ἀληθινὴ ζουγραφία—Ἀφήνω τὰλλα μονοπάτια τῆς σκέψης ποῦ μπορεῖ ν' ἀνοίξει, καὶ ἔρχομαι στὴ γλώσσα μας—Σὰν τὴ μάνα μου, ἔτσι καὶ ὁ σχολαστικισμὸς ἐδῶ στὸν τόπο μας, μέσα στοὺς ἀλλουνοὺς πεθαμένους τῶν παλιῶν τάφων, βρῆκε καὶ τὴ γλώσσα τους. Τὴν ἐκλείσει μέσα στὴ φάκα τῆς στενοκεφαλίας καὶ ἀγκομαχάει γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ξυπνήσει τοῦ λαοῦ μας τὸ αἶσθημα καὶ τὴ συνείδηση μὲ τὴν νεκρομάρα της! Οἱ λίγοι ταπεινοὶ ἀκόμα καὶ ἀφανένεργοι σὲ δύναμι ποῦ σκέφτονται σύμφωνα μὲ τὸ φυσικὸ τ' ἀνθρώπου, ξεκαρδίζονται μὲ τὰ καμώματα τοῦτα. Ἡ γάτα, ὁ ζωντανὸς ὁ λαὸς, ποῦ δὲ νοιώθει ἀπ' ἀφτὲς τίς ψεφτίες, τραβάει μπρὸς καὶ τοῦ κάκου πασκίζει τὸ ἀκάθαρτο ὄρνιο, ὁ σχολαστικισμὸς, ἀφτὸς ὁ αἰώνιος Ντεληγιάννης τῆς πολιτείας μας, νὰ τὸν ξεγελάσει μὲ τὴ μούμια του.

## ΠΡΑΞΗ Δ'

ΣΚΗΝΗ Α',

Τειρεσίας, Παῖς, Χορὸς, ἔπειτα Κρέων.

Τειρεσίας

Ἐρχόμαστε κ' οἱ δύο μαζί, ὁ προεστοὶ τῆς Θήβας, Κι' ὁ ἓνας βλέπει γιὰ τοὺς δύο. Γιὰτὶ μὲ ὁδηγὸ μόνον

ἔρρει ὁ τυφλὸς νὰ περπατᾷ.

(Ἐρχεται ὁ Κρέων)

Κρέων

Τί τρέχει, Τειρεσία;

Τειρεσίας

Ἐγὼ τώρα θὰ σοῦ τὸ πῶ. Κ' ἐσὺ ἄκουσε τὸ μάντη.

Κρέων

Ἐμμεῖνα πάντα σύμφωνος μὲ τὴ δική σου γνώμη.

Τειρεσίας

Γι' αὐτὸ καλὰ ἐσὺ κυβερνᾷς αὐτὴν τὴν πολιτείαν.

Κρέων

Πῶς πάντοτε μ' ὠφέλησες ἔχω νὰ μαρτυρήσω.

Τειρεσίας (δυνατὰ)

Σκέψου πῶς τώρα περπατᾷς ἀπάνω σὲ ζουράφι.

Κι' οὔτε καὶ γιὰ τὸν ἄντρα μου. Κι' ἄκουσε γιὰ ποῖο λόγῳ.

Ἄν ἔχανα τὸν ἄντρα μου, θάβρισκα κι' ἄλλον ἄντρα, Καὶ τὸ παιδί μου ἂν ἔχανα, θὰ μού γεννιόυνταν ἄλλο.

Μὰ ἀφοῦ στὸν Ἄδη κρύφτηκαν ἡ μάνα μου, ὁ πατέρας,

Δὲ θὰ μπορούτε πιά ἀδερφός ποτε νὰ μού γεννιόυνταν. Ἐγὼ ποῦ σὲ προτίμησα λοιπὸν γιὰ τέτοιο λόγῳ, Φάνηκα πῶς ἀμάρτησα στὸν Κρέοντα ἐδῶ τοῦτον, Καὶ φοβερὰ πῶς τόλμησα, ὦ παθιὸτό μου ἀδέρφι. Κι' ἀπὸ τὰ χέρια μ' ἐπίασε καὶ τώρα ἔτσι μὲ σέρνει, Χωρὶς κ' ἐγὼ νὰ τὸ χαρῶ τὸ νυφικὸ κρεβάτι, Χωρὶς κι' οὔτε νὰ παντρευτῶ, κι' οὔτε παιδιὰ νὰ θρέψω.

Κ' ἔτσι ἀπὸ φίλους ἔρημη, ἐγὼ ἡ δυστυχεμένη, Πηγαίνω τώρα ζωντανὴ κάτω στοὺς πεθαμένους. Ποιὸς εἶναι ὁ νόμος; τῶν θεῶν ὁπῶχω πατημένον; Τί μ' ὠφελεῖ τὴ δύστυχη τοὺς θεοὺς; πιά νὰ κοιτάζω; Ποιὸν νὰ φωνάζω τώρα ἐγὼ, ποιὸν γιὰ νὰ μὲ βοηθῇ;

Ἀφοῦ ἀπ' τὴ θεοσέβειά μου, ποῦ ἀσέβησα μού λένε; Ἀλλ' ἂν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κι' αὐτοὶ μὲ κατακρίνουν, Τότε κ' ἐγὼ τὴ δέχομαι μιὰ τέτοια τιμωρία.

Μὰ ἂν τοῦτοι κριματίζωνται, τότε κι' αὐτοὶ ἂς μὴν πιάθουν

Ἄλλα ἀδικώτερα κακὰ παρ' ὅσα ἐγὼ παθαίνω!

Κορυφαῖος (στὸν Κρέοντα)

Μὲς τὴν ψυχὴ της δέρνεται ἡ ἴδια τρικυμία.

Κρέων (δείχνει μὲ θυμὸ τοὺς ὀπλοφόρους)

Γιὰ τὴν ἀργοπορία τους κι' αὐτοὶ θαρρῶ θὰ κλάψουν.

Ἀντιγόνη (τὴν πλησιάζουν οἱ ὀπλοφόροι)

κι' αὐτὴ ξαφνίζεται)

Ἄλ(ι)μονο! τὰ λόγια αὐτὰ στὸ θάνατο μὲ σέρνουν!

Κρέων

Μάλιστα! μὴν ἐλπίζης πιά καμμιὰν ἀργοπορία!

Ἀντιγόνη (πρὶν βγῆ, σταματᾷ ἀκόμῃ μιὰ φορὰ)

Ὡ Θῆβα, ὦ πατρίδα μου, κ' ἐσεῖς, θεοὶ τῆς γενιᾶς μου,

Μὲ σέρνουν τώρα ὑστερινά, καὶ δὲ θ' ἀργοπορήσω.

Ἐγὼ, ἡ βασιλοπούλα σας, ὦ προεστοὶ τῆς Θήβας,

Ἡ μόνη ποῦ σὰς ἔμενα, θεωρεῖτε τί παθαίνω—

Κι' ἀπὸ ποιὸν—γιὰτὶ ἐτίμησα, ὅσα οἱ θεοὶ τιμοῦνε!

(Οἱ ὀπλοφόροι τὴν σέρνουν ἔξω)

«Ο Θεός εἶνε Θεός καὶ καταπῶς πλάθει τὸν ἄνθρωπο ἔτσι καὶ τὸν ὁδηγᾷ. Εἶναι τὸ φυσικὸ τέτιο, ὅπως εἶπε κι' ἡ μάνα μου. Μονάχα ποὺ θ' ἀργήσουμε —μπορεῖ καὶ ποτὲ— νὰ ἰδοῦμε τὸν ἄρρωστο νᾶρθε στὰ συγκαλὰ του καὶ νὰ τραβήξει ἀλλὰ καὶ τὸ ἔθνος στὸ δρόμο του μὲ τὴν ὁρμή καὶ τὴ φρονιμάδα ποὺ τοῦ πρέπει.

Ο ΠΟΡΤΙΕΡΗΣ.

## ΕΝΘΥΜΗΣΗ

Μὲς στὴν καρδιά μου μιὰ γωνιά τὸ παλαιὸ σπιτάκι,  
Μὰ ἐρημικὸ· οἱ ἄνθρωποι τοῦ νὰ λείπουν κάπου πρέπει·  
«Ὁξω βοή» ἀκούω φωνὲς στὸ πετρωτὸ σοκάκι  
Γειτόνοι νᾶν; γειτόνισσες; ἢ μαγικοὶ διαβάτες  
Περνοῦνε; ποῖος τοὺς βλέπει!

«Ὁρα πολλὴν ἀκαρτερώ καὶ μ' ἔχουνε κλεισμένα  
Καὶ τὸ σπιτάκι ἀγκάλιασεν ἡ νύχτα ἡ μαύρη λάμια·  
Φοβᾶμαι, τί ὅλο μὲ θωροῦν μέσα βαθιὰ ἀπ' τὰ τζάμια  
Αὐὸ μάτια ξαναμμένα!

ΦΩΤΗΣ ΠΕΤΡΑΔΗΣ.

1904.

## Ο ΓΚΙΩΝΗΣ

(Ἀγρίνιον τῆς Τριχωνίδας)

Ἦντασαν μιὰ φαρὰ δύο ἀδερφοὶ τσοπαναραῖοι·  
ἐκεῖ ποὺ διάβαιναν τὰ πράτα ἀπὸ ἓνα μέρος, μιὰ  
κίσσα ἀπὸ πίσω ἐβέλαξε σὰν πρόβατα. «Σύρε, βρε  
Ἀντώνη, λείει ὁ ἓνας ἀδερφὸς τοῦ ἄλλου, νὰ φέρῃς  
τὸ πρόβατο, ποὺ ἔμεινε πίσω. — Ὁχι, δὲν ἦτανε πρό-  
βατο, λείει ὁ ἄλλος. — Ὁχι, πρόβατο ἦτανε. — Ὁχι,  
κίσσα.» Ἦρθαν στὰ λόγια καὶ τραύξε ὁ ἓνας ἀδερ-  
φὸς τὸ μαχαῖρι καὶ ἐσφαξε τὸν Ἀντώνη. Ἐγύρισε  
ὕστερα νὰ πάρῃ τὸ ἀρνὶ καὶ δὲν ἦρε τίποτε, ἀλλὰ  
τότε πέταξε ἡ κίσσα ἀπὸ τὸ κλάρι καὶ κατὰλαβε  
ἐκεῖνος τὴν κακὴν ἔκαμε. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ μοιρολογᾷ  
τὸν ἀδερφὸ τοῦ καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸ νὰ τὸν κάμῃ  
πουλί, νὰ μοιρολογᾷ πάντα. Ὁ Θεὸς τὸν ἀκούσε  
καὶ ἀπὸ τότε φωνάζει ὅλο. Ἀντώνη! Ἀντώνη!

Κρέων (φοβισμένος)

Τί τρεχεῖ; ξέρεις πῶς ἐγὼ τὸ στόμα σου τὸ τρέμω.  
Τειρεσίας

Τώρα θὰ δῆς, ἀκούγοντας τῆς νέχνης μου σημεῖα.  
Ἄμα λοιπὸν ἐκάθισα στὸ μαντικὸ μου θρόνο,  
Ἐκεῖ ὅπου κάθε λογῆς ὄρνια ἦταν μαζεμένα,  
Γροικῶ μιὰν ἄγνωστη φωνὴν πουλιῶν, ὅπου φωνάζαν  
Ἀγριεμένα, δυνατὰ, κι' ἀμέσως ἐγὼ νοιώθω  
Πῶς ἀλληλοσπαράζονταν μὲ ματωμένα νύχια·  
Γιατί κι' ὁ κρότος τῶν φτερῶν αὐτὸ μοῦδειχνε βέ-  
βαια.

Φοβήθηκα λοιπὸν, κ' εὐτὺς πᾶνω πυρομαντεία  
Πάνω σ' ὀλόναφτους βωμούς. Ὁμως κ' ἐδῶ ἡ  
φλόγα

Δὲν ἔλαμπε ἀπ' τὰ θύματα· μὰ τῶν μεριῶν τὸ πᾶ-  
χος

Ὅπου ἔλυωνε σιγὰ σιγὰ, ἐστράγγιζε στὴ στάχτη,  
Καὶ κάπνιζε, καὶ σφύριζε· κ' ἔτσι ἡ χολὴ σκορποῦ-  
σαν

Καὶ τὰ μεριὰ ἐμένανε ἀπὸ τὸ πᾶχος χώρια.  
Ἀπ' τὸ παιδί λοιπὸν αὐτὸ ἐμάθαινε ἐγὼ τέτοια,  
Μιανῆς θυσίας ἀνώφελης κακόφερτα σημάδια.

Σὲ μένα εἰν' ὁδηγὸς αὐτός, μὰ ἐγὼ πάλι στοὺς ἄλ-  
λους.

ΞΕΝΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

H OFFMAN

## Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΧΑΡΤΟΠΑΙΧΤΗΣ

(συνέχεια)

«Ἰππότη, ἀκόμη μιὰ λέξη, μιὰ μονάχα λέξη!  
— «Λέγε! τί θέλεις;» εἶπε ὁ ἰππότης κλειδόνον-  
τας τὴν κασσετῖνα του καὶ κοιτάζοντας τὸ γέρο μὲ  
περιφρόνηση. — Ἐχασα ὅ,τι κι ἂν εἶχα στὴ πάγ-  
κα σου ὁ Βερτνᾶς· δὲ μ' ἀπομένει τίποτα, τί-  
ποτα... Δὲν ἔχω πλὴν ποὺ νὰ σταθῶ, αὔριο θάμαι  
στοὺς πέντε δρόμους... οὔτε ψωμί. Ἰππότη μου,  
σῶσέ με. Δάνεισέ μου τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ ὅσα μού  
κερδίσατε νὰ ξαναρχίσω τὴ δουλειά μου καὶ γλύ-  
τωσέ με ἀπὸ αὐτὴ μου τὴν ἀθλιότητα.

— Τί μού λέτε, κυρ-Βερτνᾶς; εἶπε ὁ ἰππότης καὶ  
δὲ ξέρετε πῶς ὁ παγκαδόρος δὲ πρέπει ποτέ του  
νὰ ξαναδῇ τὰ κερδισμένα; Αὐτὸ ποὺ μού ζητᾶτε  
εἶναι ὁλωσδιόλου ἐναντίον τῶν κανόνων τοῦ χαρτο-  
παιγνίου, ποὺ ποτέ μου δὲν παραβαίνω. — Ἐχετε  
δίκαιο, ἰππότη, εἶπε πάλι ὁ Βερτνᾶς. Ἡ ἀπαίτησή  
μου εἶναι παράλογη, ὑπερβολικὴ. Τὸ δέκατο, ὅχι!  
δανειστέ μου μόνο τὸ εἰκοστό. — Μὰ σὰς εἶπα, ἀ-  
ποκρίθη ὁ ἰππότης μὲ κάποια στενοχώρια, δὲ θὰ  
σὰς δανείσω τίποτα τὸ τὰ κέρδη μου. — Εἶναι  
ἀλήθεια, εἶπε ὁ Βερτνᾶς, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του ὁ  
λοένα περισσοτέρως τρῖνιζε καὶ τὰ βλέμματά του  
ἐγίνοντο θολώτα, νὰ εἶναι ἀλήθεια, πῶς σεῖς δὲν ὁ-  
φείλετε τίποτε νὰ μού δανείσετε. Κ' ἐγὼ ἔτσι θά-  
κανα. Μὰ δὲν ἔναι κάποια ἐλεημοσύνη σ' ἓνα ζητιάνο;  
Δόστε μου ὑπὸ λουίζια τουλάχιστο ἀπὸ τὰ τόσα  
ποὺ ἡ κα<sup>ἐκα</sup>ρίς τύχη σὰς ἔδωκε σήμερα. — Ὁχι,  
μὰ τὴν ἀλήθεια, ἐφώναξε ὁ ἰππότης θυμωμένος.  
Βλέπω πῶς ξέρετε πολὺ καλὰ νὰ φορτωνόσαστε τοὺς  
ἄλλους. Σὰς τόπα· μὴ προσμένετε μῆτε ἑκατὸ,  
μῆτε εἰκοσι, μὰ οὔτε ἓνα λουίζι ἀπὸ μένα. Μονάχα  
ἂν τόχα χάσει τὸ μυαλό μου μποροῦσα νὰ σοῦδινα  
τὰ μέσα γιὰ νὰ ξαναρχίσῃς τὸ σιχαμερὸ ἐπάγγελ-  
μά σου. Ἡ τύχη σὲ ἔρριξε στὴ σκόνῃ σὰν ἓνα  
βλαφτικὸ σκαθάρι καὶ θάταν κακούργημά μου νὰ  
σὲ ξανασηκώσω. Πηγαίνετε καὶ τὴν ἐπάθατε ὅπως  
σοῦ ἔπρεπε.

Ὁ Βερτνᾶς, σκεπάζοντας τὸ πρόσωπό του μὲ  
τις δύο του ἀπαλάμες, ἀρχισε νᾶναστενάζῃ κατὰ-

βάθα. Ὁ ἰππότης εἶπε στοὺς ἄνθρώπους τοῦ νὰ  
φέρουν τὴ κασσετῖνα τοῦ στάμαξάκι του καὶ μὲ  
ἀποφασιστικὴ φωνὴ εἶπε: «Πότε νάχουμε καλὸ ρώ-  
τημα, θὰ μού παραδώσετε τὸ σπιτί σας καὶ τὸ  
νοικοκυριό σας κυρ-Βερτνᾶς;»

Ὁ Βερτνᾶς ἀμέσως, σὰ νᾶλθε στὰ συγκαλὰ του,  
ἀποκρίθη μὲ θαρρετὴ φωνή: «Τώρα· εὐτὺς, ἰππότη·  
ὀρίστε νὰ πᾶμε στὸ σπιτί. — Ἐξάρετα! εἶπεν ὁ  
ἰππότης· κοπιᾶστε στάμαξί μου νὰ πᾶμε στὸ σπιτί,  
ποῦ θάφῃσете αὔριο».

Στὸ δρόμο ὁ Βερτνᾶς καὶ ὁ ἰππότης δὲν ἐξε-  
στόμισαν μιὰ λέξη. Σὰν ἔφτασαν στὴν αὐλόθυρα  
τοῦ σπιτιοῦ κ' ἐπάτησαν τὸ δρόμο τοῦ Ἀγίου· Ὁ-  
νωρίου, ὁ Βερτνᾶς ἐτράβηξε τὸ κουδούνι. Μιὰ γριου-  
λα ἀνοίξε καὶ ἐφώναξε βλέποντας τὸ Βερτνᾶ:— Δόξα  
νάχῃ ὁ Κύριος! Ἦλθατε τέλος πάντων, ἀφέντη;  
Ἡ Ἀγγέλα εἶναι μισοπεθαμένη ἀπὸ τὴ στενοχώρια  
τῆς γιὰ τοῦ λόγου σας. — Σούτ! εἶπεν ὁ Βερτνᾶς.  
Ἀμποτε νὰ μὴ ἀκούσε ἡ Ἀγγέλα μου τὸ κουδούνι-  
σμα τοῦ καταραμένου κουδουνιοῦ. Πρέπει νὰ μὴ  
μάθῃ τὸν ἐρχομό μου, νὰ μὴ μάθῃ πῶς βρίσκομαι  
ἐδῶ.

Καὶ μὲ τὰ λόγια ἐτοῦτα πῆρε τὸ φῶς ἀπὸ τὰ  
χέρια τῆς γριᾶς, ποὺ εἶχε ἀπομείνῃ ξερὸ ξύλο ἀπὸ  
τὰ ὅσα τῆς εἶπε ὁ ἀφέντης τῆς, κ' ἐστάθη φέγγον·  
τας τοῦ ἰππότη. Δὲν παραξενεύουμε καθόλου, εἶπε ὁ  
Βερτνᾶς. Σεῖς μὲ μισεῖτε, ἰππότη, μὲ περιφρονεῖτε, ἐν-  
χαριστίσαστε καταστρέφοντάς με· μὰ δὲ μὲ γνωρίζε-  
τε. Μάθετε λοιπὸν, πῶς ἄλλοτε ἤμουν χαρτοπαίχτης  
σὰν καὶ τοῦ λόγου σας, ποὺ ἡ τύχη μου, παρόμοια  
τῆς ἰδικῆς σας, γιὰ κάμποσο καιρὸ μ' εὐνόησε· μά-  
θετε, πῶς γυρίζοντας τὴν Εὐρώπη, παντοῦ ὅπου ἐ-  
στάθηκα, ἡ εὐτυχία δὲ ξεκολλοῦσε ἀπὸ πάνω μου  
καὶ τὸ μάλαμα ἔτρεχε ἀφθονοὶ στὴ πάγκα μου, ὅ-  
πως στὴ δική σου. Εἶχα γυναῖκα ὁμορφὴ καὶ πιστὴ,  
μὰ τόσο τὴν παραμελοῦσα, ποὺ ζοῦσε δυστυχισμένη  
στὰ πλοῦτή μου. Μιὰ μέρα, στὴ Γένοβα, ὅπου εἶχα  
στήσῃ τὸν πάγκο μου, ἔτυχε νᾶλθῃ κάποιος νέος  
ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ παίζοντας ἔχασε τὴ σημαντικὴ  
του κληρονομία στὸ τζόγο μου. Ἀπαράλλαχτα κ'  
ἐκεῖνος, ὅπως ἐγὼ σήμερα, μὲ δάκρυα μὲ θερμοπα-  
ρακαλοῦσε νὰ τοῦ δανείσω τουλάχιστο λίγους παρά-  
δες νὰ γυρίσῃ στὴ πατρίδα του τὴ Ρώμη. Τοῦ ἀρ-  
νήθηκα περιγελῶντας τὸν περιφρονητικὰ· αὐτὸς τότε  
ἔξω φρενῶν μού βυθίζει τὸ στιλέτο του στὸ στήθος.  
Οἱ γιατροὶ εἶδαν κ' ἐπαθάν νὰ μὲ γλυτώσουν καὶ  
ὡς ποῦ νὰ δῶ τὴν ὑγείᾱ μου ἐπέρασε κάμποσος

Κι' ἀπ' τὴ δική σου θέλησιν αὐτὰ λοιπὸν μὰς ἤρ-  
θαν.

Γιατί οἱ βωμοὶ κ' ἡ πυροστιὲς γιομίσανε κομμάτια,  
Ποῦ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ σκυλιὰ τὰ φέρανε ἐκεῖ πέρα,  
Ἀπὸ τὸ γυῖο τοῦ Οἰδίποδα, τὸ δόλιο Πολυνείκη.  
Τώρα οἱ θεοὶ δὲ δέχονται μὴδὲ τὴν προσευχή μας,  
Μηδὲ τὴν φλόγα τῶν θυσιῶν, καὶ τῶν μεριῶν τὴν  
κνίσσα.

Καὶ δὲν ἀκούγεται πουλιὶ καλὴ φωνὴ νὰ βγάξῃ,  
Ἀφοῦ τὸ αἶμα γεύτηκεν ἀνθρώπου σκοτωμένου.  
Αὐτὰ, παιδί μου, σκέψου τα· νὰ κάμῃ κανεὶς λάθος,  
Εἶν' ἓνα πρᾶγμα ποὺ θὰ βρῇς καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀν-  
θρώπους.

Ἄλλ' ὅποιος ἀφοῦ λαθευτῇ, ἔπειτα τὸ διορθώνει,  
Καὶ δὲν εἶναι ἀμετάπειστος, ἀφοῦ σ' ἀδικο πέσῃ,  
Αὐτὸς οὐτ' ἀσυλλόγιστος, οὐτ' ἀτυχὸς δὲν εἶναι.  
Γιατί τὸ πῆγμα τὸ πολὺ τὸν ἄνθρωπο τυφλώνει.  
Μὰ στὸ νεκρὸ ὑποχώρησε, καὶ μὴ κτυπᾷς κουφάρια.  
Τὸν πεθαμένο, τί ἀντρεῖς νὰ τὸν ξανασκοτώνῃς;  
Αὐτὰ σ' τὰ λέγῳ σὰν καλὰ, ποὺ θέλω τὸ καλὸ σου.  
Κ' εἶναι γλυκὲς ἡ συμβουλὴς, ὅπου μὰς φέρνουν κέρ-  
δος.

Κρέων

Γέρο, σ' ἐτοῦτο τὸ κορμί, ὅλοι σας, σὰν τοῦτότε,  
Ρίχνετε τίς σαγίττες σας, καὶ δὲ θὲ νὰ γλυτώσω

Κι' οὔτε κι' ἀπὸ τὴ μαντικὴ μ' ἀπὸ καιρὸ, τὸ  
ξέρω,

Μὲ πούλησαν, μὲ πρόδωσαν ἐμένα οἱ συγγενεῖς μου.  
Κερδίζετε, μὴν ντρέπεστε, σὰ θέλετε, ἀποχτάτε.  
Τὸν ἤλεχτρο τὸ Σαρδικὸ καὶ τὸ Ἰνδικὸ χρυσάφι·  
Ὁμως δὲ θὰ τὸν κρύψετε ἐκεῖνον σὲ τάφο,  
Οὐτ' ἂν τοῦ Δία οἱ ἄετοὶ θελήσουν νὰ τὸν πιάσουν.  
Καὶ γιὰ τροφή τους νὰ τὸν πᾶν στὸ θρόνο τοῦ Κρο-  
νίδη,

Οὐτ' ἔτσι δὲ θὰ φοβηθῶ μιὰ τέτοιαν ἀμαρτία,  
Κι' αὐτόν, δὲ θὰ τὸν θάψετε! Γιατί καλὰ τὸ ξέρω,  
Πῶς ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ τοὺς θεοὺς γιὰ νὰ μο-  
λύνῃ.

Κ' οἱ πιὸ ἐπιτήδαιοι ἀπ' τοῦ θνητοῦς, ὦ Γερο-Τει-  
σία,

Κάνουνε πέσιμο κακόν, ὅταν ξέρουν καὶ λένε  
Δόγια ποὺ φέρνουνε ντροπὴ, μόνο γιὰ νὰ κερδίσουν.

Τειρεσίας

Ἀλίμονο! Ποῖος ἀπ' τοὺς θνητοὺς ἄραγε νὰ τὸ  
ξέρῃ,

Ἄραγε νὰ φαντάζεται —

Κρέων

Τί μὰς ἀρχίζεις πάλι;